

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

## **Vastineet osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta annettuihin lausuntoihin ja mielipiteisiin**

OAS oli nähtävillä lausuntoja ja mielipiteitä varten 25.10.-26.11.2022.  
Lausuntoja pyydettiin seuraavilta tahoilta:

### Viranomaiset

- Ilmatieteen laitos
- Jokilaaksojen pelastuslaitos
- Liikenne- ja viestintävirasto Traficom
- Metsähallitus, Pohjois-Pohjanmaa
- Metsäkeskus
- Naapurikunnat: Haapajärvi, Haapavesi, Pyhäjärvi, Pyhäntä ja Siikalatva
- Peruspalvelukuntayhtymä Selänne, Ympäristö- ja rakennusvalvontapalvelut
- Pohjois-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus ELY
- Pohjois-Pohjanmaan liitto
- Pohjois-Pohjanmaan museo
- Pohjois-Suomen aluehallintovirasto AVI
- Puolustusvoimat, 3. Logistiikkarykmentti
- Väylävirasto

### Muut asiantuntijaorganisaatiot

- Digita Oyj
- Dna Oyj
- Elenia Oy
- Elisa Oyj
- Finavia Oyj
- Fintraffic Lennonvarmistus Oy
- Fingrid Oy
- Kärsämäen Vesihuolto Oy
- Neova Oy
- Suomen Turvallisuusverkko Oy
- Telia Finland Oyj

## **Sisällysluettelo**

L01 Peruspalvelu-kuntayhtymä Selänne, 22.11.2022.....	3
L02 Pohjois-Pohjanmaan museo, 25.11.2022 .....	4
L03 Haapajärven kaupunki, 17.11.2022.....	7
L04 Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys, 25.11.2022 .....	9
L05 Ilmatieteenlaitos, 24.11.2022.....	10
L06 Fingrid, 24.11.2022.....	11
L07 Pohjois-Pohjanmaan liitto, 17.11.2022 .....	12
L08 Haapaveden kaupunki, 14.11.2022 .....	16
L09 Suomen Erillisverkot Oy, 23.12.2022.....	16
M01 Yksityishenkilö (2 henkilöä), 16.11.2022 .....	16
M02 Infinergies Finland Oy, 24.11.2022.....	18

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

### Lausunnot

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
L01 Peruspalvelu-kuntayhtymä Selänne, 22.11.2022	<p>Olemme tutustuneet Riitamaan tuulivoimapuiston osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta koskien yleiskaavaa (Sitowise 12.10.2022 ja 28.9.2022) ja Kärsämäen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ja terveydensuojeluviranomainen huomauttaa seuraavaa:</p> <p>Selvityksessä mainitaan: Kaava-alueen etelälaidalla sijaitsee kaksi vakituiseen asumiseen tarkoitettua rakennusta, joiden osalta selvitetään mahdollisuutta käyttötarkoituksen muutokseen.</p> <p>Ympäristönsuojeluviranomainen ja terveydensuojeluviranomainen suosittelee, että lähtökohtana tuulivoimaloiden suunnittelulle on 2 kilometrin etäisyys vakituisiin asuinrakennuksiin, kuin myös loma-asuinrakennuksiin. Tuulivoimapuiston melu- ja välkeselvityksissä tulisi ottaa huomioon hankealueen läheisyydessä sijaitsevat tuulivoimapuistohankkeet.</p> <p>Mikäli tuulivoimapuistoalueella on tarkoitus läjittää suuria määriä maa-aineksia, tulee näille kohteille hakea ympäristölupa maankaatopaikkana. Samalla on hyvä ottaa huomioon maa-ainelain kannalta luvan varaiset toiminnot ja luvitukseen käytettävä käsittelyaika, joka on Ppky Selänteellä ollut 3 kk — 6 kk.</p> <p>Viranomaisen suosittelee kartoittamaan maa-ainesten ottoa mahdollisimman paljon vanhoilta jo aloiteluilta kalliokiviaineksen ottoalueilta. Näiden alueiden laajentaminen ja jatkaminen nähdään maa-ainesten kestäväenä käyttönä.</p> <p>Hankealueella sijaitsee vapaa-ajanasunto, johon on tarkoitus tehdä käyttötarkoituksen muutos. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa ei ole tarkempaa tietoa, että minkälaisesta vapaa-ajanasunnon on kyse. Lisäksi tietoa ei ole, että soveltuuko vapaa-ajan asunto käyttötarkoituksen muutoksen</p>	<p>Otamme lausunnon huomioon jatkosuunnittelussa, mutta palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p> <p>Maa-ainesten läjittämisen luvat haetaan, jos toiminta edellyttää sitä. Ylijäämämaita voidaan hyödyntää hankkeen maarakentamisessa ilmoituksella ympäristöviranomaiselle.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	jälkeen pitkäaikaiseen oleskeluun. On kuitenkin syytä huomioida, että esim. melun aiheuttamaa terveyshaittaa sisätiloissa oleskeleville ei saa muodostus, mikäli asuntoa tai muut oleskelutilaa käytetään pitkäaikaiseen oleskeluun.	
L02 Pohjois-Pohjanmaan museo, 25.11.2022	<p><b>KÄRSÄMÄKI Riitamaan tuulivoimaosayleiskaavan OAS / rakennettu kulttuuriympäristö</b></p> <p>Kärsämäen kunta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museon lausuntoa Riitamaan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Tämä museon lausunto koskee arvokkaita maisema-alueita ja rakennettua kulttuuriympäristöä.</p> <p>Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Pyhäjärven kaupungin ja Kärsämäen kunnan Riitamaan-Nurmesnevan alueelle. Pyhäjärven kaupungin kaava-alue jakautuu kahteen osaan. Hanke sijoittuu Kärsämäen kunnan alueelle, noin 12 kilometriä Kärsämäen kuntakeskuksesta lounaaseen. Kärsämäen kunnan kaava-alueen pinta-ala on noin 5600 hehtaaria. Hankkeessa suunnitellaan enintään 53 tuulivoimalaa, joista noin 36 sijoittuu Riitamaan kaava-alueelle, Kärsämäen kunnan alueelle. Voimaloiden suunniteltu kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 6–10 MW. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan neljää eri reittivaihtoehtoa uuden voimajohdon rakentamisesta Pysäysperälle, noin 25 kilometriä hankealueesta länteen. Riitamaan kaava-alueelta etäisyydet lähiseudun keskustaajamiin ovat seuraavat: Kärsämäki n. 8 km, Pyhäjärvi n. 18 km, Haapajärvi n. 19 km, Haapavesi n. 27 km ja Nivala n. 31 km. Pyhäjärven kaupungin ja Kärsämäen kunnan Riitamaan-Nurmesnevan alueelle sijoittuvasta tuulivoimahankkeesta laaditaan ympäristövaikutusten arviointiselvitys. Riitamaan tuulivoimaosayleiskaavan OAS:n mukaan</p>	

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>hankkeen vaikutuksia hankealueella ja hankkeen vaikutusalueella oleviin arvokkaisiin maisema-alueisiin ja rakennetun kulttuuriympäristön kohteisiin tullaan arvioimaan näkymäalueanalyysin, maisemaselvityksen ja kuvasovitteiden avulla. Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta rakennetun kulttuuriympäristön osalta</p> <p><b>KÄRSÄMÄKI Riitamaan tuulivoimaosayleiskaava, OAS / arkeologia</b></p> <p>Kärsämäen kunta on pyytänyt Pohjois-Pohjanmaan museolta lausuntoa Riitamaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta. Tämä lausunto koskee arkeologista kulttuuriperintöä.</p> <p>Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimahanketta Pyhäjärven kaupungin ja Kärsämäen kunnan Riitamaan-Nurmesnevan alueelle. Kärsämäen kunnan kaava-alue rajautuu Pyhäjärven ja Haapajärven kuntarajoihin kunnan lounaisosassa. Kaava-alueen kokonaispinta-ala on noin 5600 hehtaari. Hankkeessa suunnitellaan enintään 53 tuulivoimalaa, joista noin 36 sijoittuu Riitamaan kaava-alueelle, Kärsämäen kunnan alueelle. Voimaloiden suunniteltu kokonaiskorkeus on enintään 300 metriä ja yksikköteho 6–10 MW. Sähkönsiirron osalta tarkastellaan neljää eri reittivaihtoehtoa uuden voimajohdon rakentamisesta Pysäysperälle, noin 25 kilometriä hankealueesta länteen.</p> <p>Hankealueella on tehty arkeologinen inventointi vuonna 2021 (Riitamaan ja Nurmesnevan tuulivoimapuistojen sekä ulkoisen sähkönsiirtolinjauksen Riitamaa-Pysäysperä arkeologinen inventointi, H.-P. Schulz Keski-Pohjanmaan Arkeologiapalvelu). Osallistumis- ja arviointi selostuksessa kerrotaan virheellisesti, että kaava-alueella sijaitsee kolme muinaisjäännöstä. Kaava-alueella sijaitsee 22 muinaismuistolain</p>	<p>Korjataan OAS:n kohtaan 3, että kaava-alueella sijaitsee 22 muinaismuistolain (295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä ja kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>(295/1963) rauhoittamaa kiinteää muinaisjäännöstä ja kaksi muuta kulttuuriperintökohdetta. Arkeologisista kohteista tulee käyttää kaava-asiakirjoissa muinaisjäännösrekisterin mukaista nimeä ja kohteiden yhteyteen tulee liittää kohteen muinaisjäännöstunnus.</p> <p>Kaava-alueella sijaitsevat arkeologisen kulttuuriperinnönkohteet:</p> <ol style="list-style-type: none"><li>1. Piinuksenkorpi 1000045044 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>2. Piinuksenkorpi länsi 1000045047 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>3. Ritoräme 1000045049 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>4. Kaatiaisniska 1000045050 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>5. Kaatiaisniska länsi 1000045051 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>6. Haapamaanselkä itä 1000045052 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>7. Kurkiniemi 3 1000045055 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>8. Kurkiniemi 2 1000045054 työ- ja valmistuspaikat pyyntikuopat</li><li>9. Kurkiniemi 1 1000045053 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>10. Kankkustenkangas 2 1000045058 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>11. Kankkustenkangas 1000045056 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>12. Riitamaa 2 1000045059 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>13. Kaatiaismäki 1000045060 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>14. Eksymänkallio 2 1000045062 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>15. Eksymänkallio 1 1000045061 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>16. Hirsikangas koillinen 1000045064 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li><li>17. Hirsikangas 1000045063 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</li></ol>	

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>18. Latvaräme 1000037651 kiinteä muinaisjäännös hiilimiilut</p> <p>19. Peräkangas 1 1000037652 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</p> <p>20. Peräkangas 2 1000037653 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</p> <p>21. Kivihaudankangas 2 1000045066 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</p> <p>22. Kivihaudankangas 1 1000045065 kiinteä muinaisjäännös tervahauta</p> <p>23. Haapamaanselkä 2 1000045077 muu kulttuuriperintökohteet asuinpaikat</p> <p>24. Riitamaa 1000045078 muu kulttuuriperintökohteet asuinpaikat</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan museolla ei ole muuta huomautettavaa osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta arkeologisen kulttuuriperinnön osalta.</p>	
L03 Haapajärven kaupunki, 17.11.2022	<p>Lausunnonaan Haapajärven kaupunki toteaa seuraavaa:</p> <p>1. Hankkeen vaikutusalue. Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimahankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelmassa sivulla 129, ja Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sivulla 12 on luetteloitu toiminnassa tai suunnitteilla olevat tuulivoimahankkeet 30 kilometrin säteellä Riitamaa-Nurmesnevan hankealueesta. Luettelosta puuttuu Haapajärven alueella olevat Hakulinkankaan ja Korteperän kaavoitusvaiheessa olevat tuulivoima-alueet.</p> <p>2. Hankkeen sähkönsiirto. Pysäysperän sähköaseman sähkönsiirtoreittien länsipäässä sijaitsee maakunnallisesti arvokkaalla Kalajokilaakson viljelymaisema maisema-alueella.</p> <p>Hankkeen sähkönsiirron reittivaihtoehdoissa ei ole riittävästi huomioitu Haapajärven kaupungin alueen vaikutuksia asujamistoon eikä kaavoituksessa olevia tuulivoima-alueita.</p>	<p>Lisätään OAS:n kohtaan 5.4 Haapajärven Hakulinkankaan ja Korteperän tuulivoimahankkeet.</p> <p>Sähkönsiirron suunnittelu etenee YVA:n ja kaavasuunnittelun rinnalla huomioiden mm. asutuksen ja olemassa olevat sähkölinjat ja -asemat.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>Sähkönsiirron reittejä suunniteltaessa Haapajärven kaupungin alueelle, tulee lähtökohtaisesti tarkastella seuraavia vaihtoehtoja</p> <p>2.1 Hankkeen sähkönsiirrossa tulee käyttää ensisijaisesti olemassa olevia siirtolinjoja.</p> <p>2.2. Mikäli hanke edellyttää Haapajärven alueella uusia siirtolinjoja, tulee niiden toteutus olla ensisijaisesti maakaapeilla toteutettuja.</p> <p>2.3. Mikäli edellä mainitut vaihtoehdot eivät ole toteutettavissa, voidaan hankkeen yhteydessä perustaa Haapajärven kaupungin alueelle uusi siirtolinja. Ennen uuden siirtolinjan suunnittelua, tulee linjausvaihtoehdoista keskustella aina ensin Haapajärven kaupungin kanssa.</p> <p>2.4. Uusi siirtolinja tulee mitoittaa ja rakentaa siten että se ei häiritse kaupungin omia tuulivoimahankkeita, eikä sillä saa olla merkittäviä vaikutuksia maankäyttöön, rakentamiseen ja asujamistoon.</p> <p>2.5. Lisäksi siirtolinjaa suunniteltaessa tulee huomioida kaikki Kärsämäen tuulivoimahankkeet, joiden sähkönsiirto tulee suuntautumaan Pysäysperän sähköasemalle. Lisäksi siirtolinja tulee olla siirtokapasiteetiltaan sellainen, että sitä voivat käyttää kaikki tuulivoimaoperaattorit, joiden tuottama sähkö johdetaan Pysäysperälle.</p> <p>3. Liikenne.</p> <p>Tuulivoimaloiden osat sekä pystytyskalusto kuljetetaan rakennuspaikoille todennäköisesti hankealueen lähimmistä satamista eli Kalajoki, Raahe tai Kokkola.</p> <p>Mikäli Haapajärven keskustaa jaman läpi kulkeva valtatie 27 tulee olemaan hankkeen rakentamisen pääreittejä, on liikenneturvallisuuteen kiinnitettävä erityistä huomiota. Myös suuret ja painavat maantiekuljetukset asettavat</p>	<p>Sähkönsiirron vaihtoehtoja käydään vuoropuhelua muiden hanketoimijoiden ja viranomaisten kanssa.</p> <p>Liikenteen aiheuttamat vaikutukset arvioidaan hankkeen YVA-menettelyssä.</p>



Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>omat haasteensa tieverkon kantavuudelle ja pinnoitteille.</p> <p>Mikäli kuljetuksissa joudutaan Haapajärven alueella purkamaan tai siirtämään rakennettuja liikennemerkkejä, liikennejakajia tms. tulee operaattorin huolehtia niiden kuljetuksen aikaisesta toimivuudesta sekä rakentamisen jälkeisestä ennallistamisesta.</p> <p>4. Luontoarvot</p> <p>Suunnittelussa ja rakentamisen aikana tulee huomioida luontoarvojen säilymisen toteutuminen ja rakentamisen vähähiilisyys.</p> <p>5. Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaava on saanut lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Maakuntakaavan tuulivoima-alueen mukaisessa hankkeessa on suunniteltu myös sähkönsiirtoreitit, jotka tulee ottaa huomioon uusien alueiden suunnittelussa.</p>	<p>Luontoarvot otetaan huomioon kaikessa suunnittelussa.</p> <p>Lisätään OAS:n kohtaan 5.2 maininta maakuntakaavan (2006) kumoutumisesta Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakunta-kaavan lainvoimaistumisen myötä.</p>
<p>L04 Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys, 25.11.2022</p>	<p>Pohjois-Suomenselän luonnonsuojeluyhdistys lausuntoon nostaa esiin seikkoja, joita mielestämme tulisi tarkastella po. tuulivoimaosayleiskaavaa laadittaessa.</p> <p>Riitamaa-Nurmesnevan hankealue on kokonaisuutena mittava. Kärsämäen kunnan osalta kysymys on Riitamaan alueesta, mutta laajemmin tarkasteltuna se linkittyy useisiin muihin Kärsämäellä ja lähikunnissa eritahtisesti meneillään oleviin hankkeisiin, eikä tätä faktaa mielestämme pitäisi sivuuttaa.</p> <p>Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa sivulla 11 oleva karttakuva osoittaa, että toteutuessaan esitetyssä laajuudessa hankkeiden kokonaisuus tulee lähes tyystin katkaisemaan vaeltavien eläinten rauhalliset ja luontaiset kulkuyhteydet itä-länsi-suunnassa usean kunnan alueella. Koska tämäkin hankealue sijoittuu lähes kokonaan metsäisille alueille, muutosta luontoon ei voida pitää vähäisenä. Metsien pirstaloitumisesta</p>	<p>Otamme lausunnon huomioon jatkosuunnittelussa, mutta palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p> <p>Hankealue on pääosin havu- ja sekametsää, ojitettua maatalousmaata, harvapuustoista aluetta ja avosuota.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>tulevat kärsimään muun muassa alueella liikkuvat suurpedot sekä tällekin alueelle paluun tehnyt metsäpeura. Aikanaan tehtävät siirtolinjaratkaisut vaikuttavat vielä lisänä kokonaisuuteen.</p> <p>Kaavoitusprosessissa olisi syytä käyttää laajaa näkökulmaa, vaikka kyse nyt onkin osayleiskaavasta.</p> <p>Kaavoitusprosessissa tulisi lisäksi antaa huomattavaa painoarvoa hankealueella jo olemassa oleville suojelualueille. Keskeisimpänä näistä tarkastelua vaatii Nurmesjärven Natura-alue, joka on kiistatta erittäin merkittävä luontoarve runsaan, monimuotoisen lintulajistonsa ansiosta. On erittäin kyseenalaista tuoda tuulivoimahanke ulottumaan liki kiinni kyseiseen luontokohteeseen. Rajausta pitäisi mielestämme tältä osin muuttaa, jotta linnuston pesimä- ja levähdysolosuhteet Nurmesjärvellä voidaan jatkossakin asianmukaisesti turvata. Kuluvan vuoden aikana lintuharrastajat ovat tehneet Riitamaalla ja sen läheisyydessä useamman kerran maakotkahavainnon. Pesää ei ole paikannettu, mutta myös tämän lajin pesimistä alueella on syytä selvittää tarkemmin prosessin edetessä.</p>	<p>Hankealueella ei sijaitse kansainvälisesti, valtakunnallisesti tai maakunnallisesti tärkeitä linnustoalueita, eikä lintudirektiivin perusteella muodostettuja Natura-alueita.</p> <p>Maakotkan mahdollinen pesintä hankealueella otetaan huomioon YVA-menettelyssä.</p>
L05 Ilmatieteenlaitos, 24.11.2022	<p>Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimahanke Riitamaa-Nurmesnevan alueelle, joka sijaitsee Kärsämäen kunnan ja Pyhäjärven kaupungin alueella. Hankealueen pinta-ala on noin 7872 ha, josta Kärsämäen kunnan kaava-alueen pinta-ala on noin 5600 hehtaaria. Tuulivoimahanke muodostuu korkeintaan 53 tuulivoimalasta, ja kaavan tavoitteena on mahdollistaa Kärsämäen kuntaan noin 36 tuulivoimalaa. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300 m.</p> <p>Kärsämäen kunta on pyytänyt Ilmatieteen laitokselta lausuntoa Riitamaan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan.</p>	<p>Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>Ilmatieteen laitos on perehtynyt esitykseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:</p> <p>Ilmatieteen laitoksella ei ole lausuttavaa Riitamaan tuulivoimaosayleiskaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta, koska alue on yli 20 km päässä lähimmästä laitoksen säätutkasta.</p>	
L06 Fingrid, 24.11.2022	<p>Kiitämme yhteydenotosta. Annamme yhden lausunnon samanaikaisesti nähtävillä oleviin asiakirjoihin (YVA-ohjelma ja osayleiskaavat).</p> <p><b>Yleistä</b></p> <p>Fingrid Oyj on valtakunnallinen kantaverkkoyhtiö, joka vastaa Suomen sähköjärjestelmän toimivuudesta sähkömarkkinalain perusteella sille myönnetyn sähköverkkoluvan ehtojen mukaisesti. Yhtiön on hoidettava sähkömarkkinalain edellyttämät velvoitteet pitkäjänteisesti siten, että kantaverkko on käyttövarma ja siirtokyvyltään riittävä.</p> <p>Kantaverkkoyhtiöllä on sähkömarkkinalaissa määritelty verkon kehittämis- ja liittämisvelvollisuus. Verkonhaltijan tulee pyynnöstä ja kohtuullista korvausta vastaan liittää verkkoonsa tekniset vaatimukset täyttävät sähkönkäyttöpaikat ja sähköntuotantolaitokset toiminta-alueellaan.</p> <p>Kantaverkkoliityntöjen tulee täyttää tekniset vaatimukset, jotka on esitetty Fingridin yleisissä liittymisehdoissa (YLE). Liittymisehtoja noudattamalla varmistetaan järjestelmien tekninen yhteensopivuus. Niissä myös määritellään sopimuspuolten liityntää koskevat oikeudet ja velvollisuudet.</p> <p>Yleisten liittymisehtojen lisäksi voimalaitosten tulee täyttää Fingridin järjestelmätekniset vaatimukset (VJV). Asiakas huolehtii omaan sähköverkkoon suoraan tai välillisesti liittyvien osapuolien kanssa siitä, että myös niiden sähköverkot ja niihin liittyvät laitteistot täyttävät kantaverkkoa koskevat</p>	Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>liittymisehdot ja järjestelmätekniset vaatimukset.</p> <p>Kustakin liittynnästä sovitaan erillisellä liittymissopimuksella tapauskohtaisesti.</p> <p><b>Tuulivoima-alue</b></p> <p>Meillä ei ole huomautettavaa hankkeesta eikä nähtävillä olevista asiakirjoista.</p> <p>Lausumme mielellämme jatkossa hankkeen eri vaiheista, tietojen ja ratkaisun tarkentuessa.</p> <p>Muiden kuin Fingrid Oyj:n omistamien voimajohtojen osalta teidän tulee pyytää erillinen lausunto voimajohtojen omistajilta.</p>	
L07 Pohjois-Pohjanmaan liitto, 17.11.2022	<p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on osallistunut hankkeen YVA-menettelyn ennakkoneuvotteluun 8.10.2021 ja seurantaryhmän kokoukseen 12.9.2022.</p> <p>Maakuntakaava muodostaa keskeisen lähtökohdan seudullisten tuulivoimahankkeiden suunnittelulle. Kaavan tavoitteena on tuulivoimarakentamisen kokonaisuuden ohjaaminen ja vaikutusten hallinta koko maakunnan tasolla. Maakuntakaavan ohjausvaikutuksen huomioiminen edellyttää, että kaavan tavoitteet, periaatteet, kaavassa osoitettujen alueiden rajaamisen perusteet ja kaavan suunnittelumääräykset otetaan suunnittelussa huomioon.</p> <p>Maakuntakaavassa osoitetut tuulivoima-alueet ovat ensisijaisia seudullisten tuulivoima-alueiden sijoittamispaikkoja. Maakuntakaava on kuitenkin luonteeltaan yleispiirteinen alueidenkäytön suunnitelma; siinä esitettyjen tuulivoima-alueiden rajaukset täsmentyvät kuntakaavan yhteydessä laadittavan YVA-menettelyn ja muiden vaikutustarkastelujen perusteella. Maakuntakaavan joustavuudesta johtuen kaavassa osoitettujen alueiden sijaintia ja laajuutta voidaan muuttaa yksityiskohtaisemmassa kaavassa. Tuulivoimaosayleiskaava ei saa kuitenkaan olla ristiriidassa</p>	

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>maakuntakaavan keskeisten tavoitteiden ja periaatteiden kanssa, eikä kaava saa vaikeuttaa maakuntakaavan toteuttamista.</p> <p><u>Hankkeen suhde voimassa olevaan maakuntakaavaan</u></p> <p>Pohjois-Pohjanmaalla on neljä lainvoimaista maakuntakaavaa: 1.-3. vaihemaakuntakaavat ja Hankikiven ydinvoimamaakuntakaava. Pohjois-Pohjanmaan maakuntakaava (2006) on kumoutunut 3. vaihemaakuntakaavan saatua lainvoiman KHO:n päätöksellä 17.1.2022. Voimassa olevan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti maakuntakaava ohjaa seudullisesti merkittävää eli lainvoimaisten maakuntakaavojen osalta vähintään kymmenen voimalaa käsittävän hankkeen tuulivoimarakentamista.</p> <p>Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimapuiston hankealuetta ei ole osoitettu lainvoimaisissa Pohjois-Pohjanmaan vaihemaakuntakaavoissa tuulivoimaloiden alueena.</p> <p><u>Energia- ja ilmastovaihemaakuntakaava ja TUULI-hanke</u></p> <p>Pohjois-Pohjanmaan liitto on käynnistänyt uuden maakuntakaavaprosessin loppuvuodesta 2021. Yhtenä merkittävänä teemana energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavassa tarkastellaan maakunnan tuulivoiman kokonaisuutta, uusia potentiaalisia tuulivoima-alueita ja sähkönsiirtoa maakunnassa TUULI-hankkeen pohjalta (Kestävä tuulivoimarakentaminen Pohjois-Pohjanmaalla). TUULI-hankkeessa on valmistunut useita tuulivoimatuotantoa ja sijoittamista koskevia taustaselvityksiä kuten linnuston päämuuttoreitin päivitysselvitys, viherrakenne- ja ekosysteemipalveluselvitys, susireviiriselvitys ja sähkönsiirtoselvitys. TUULI-hankkeen sijainninhjausmalli valmistui kesäkuussa 2022 ja sen</p>	<p>Lisätään OAS:n kohtaan 5.2 maininta maakuntakaavan (2006) kumoutumisesta Pohjois-Pohjanmaan 3. vaihemaakuntakaavan lainvoimaistumisen myötä.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan kaavoituksen eteneminen otetaan huomioon hankkeen suunnittelussa.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>tulokset ovat olleet maakuntakaavakartalla ja muissa kaava-asiakirjoissa esitettävän tuulivoimaohjauksen lähtökohtina. Sijainninhjausmallissa seudullisesti merkittävän tuulivoima-alueen alarajana on pidetty yhtenäistä seitsemän neliökilometrin (7 km<sup>2</sup>) aluetta, jolle mahtuu 7 tai enemmän tuulivoimaloita. Energia- ja ilmastovaihemaakuntaavan kuulemisaineisto (kaavaluonnos) on ollut nähtävillä 8.8.-23.9.2022. Maakuntakaavan hyväksymiskäsittelyn tavoiteaika on loppuvuodesta 2023. Energia- ja ilmastovaihemaakuntaavan luonnoksessa on osoitettu sijainninhjausmallin pohjalta uusia tuulivoimaloiden alueita (tv-1, tv-2 ja tv-3) sekä päivitetty 1. ja 3. vaihemaakuntaavassa osoitettuja tv-alueita.</p> <p>Pohjois-Pohjanmaan TUULI-hankkeessa Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimapuiston hankealue on tunnistettu suurimmaksi osin tuulivoimapotentialiseksi alueeksi. Pohjois-Pohjanmaan energia- ja ilmastovaihemaakuntaavan valmisteluaineistossa tämä alue on osoitettu uutena potentiaalisena tuulivoimaloiden alueena (tv-1 387 Riitamaa-Nurmesneva).</p> <p>Vaihemaakuntaavan valmisteluvaiheen kuulemisen aikana saatu palaute otetaan huomioon, kun maakuntakaava-aineistoa työstetään edelleen kohti maankäyttö- ja rakennusasetuksen (MRA 13 §) mukaista viranomaislausuntokierrosta (viranomaiset, kunnat). Tässä vaiheessa vaihemaakuntaavaan laaditaan myös lisäselvityksiä mm. maisema- ja yhteisvaikutuksista. Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimapuiston osalta tämä tarkoittaa sitä, että maakuntakaavaluonnokseen merkittyä tv-1-alueajasta (tv-1 387) tarkastellaan uudelleen kaiken saadun palautteen ja selvitystiedon pohjalta</p>	

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>ennen seuraavaa kuulemiskierrosta, johon edetään vuoden 2023 aikana.</p> <p>Nykyisen oikeuskäytännön mukaan Riitamaa-Nurmesnevan tuulivoimaosayleiskaava voidaan viedä Kärsämäen kunnassa ja Pyhäjärven kaupungissa hyväksymiskäsittelyyn sen jälkeen, kun maakuntavaltuusto on hyväksynyt energia- ja ilmastovaihemaakuntakaavan ja alue on osoitettu maakuntakaavassa seudullisesti merkittävänä tuulivoimaloiden alueena (tv-alue). Maakuntakaavaa tarkempi kuntakaava ei täten joudu odottamaan maakuntakaavan lainvoimaisuutta mahdollisen oikeuskäsittelyn päätteeksi, vaan yleiskaava voidaan hyväksyä, vaikka maakuntakaavan hyväksymispäätöksestä olisi valitettu oikeusasteisiin.</p> <p><u>Vaikutusten arviointi</u></p> <p>Yksi hankkeen todennäköisesti merkittävistä vaikutuksista kohdistuu arvokkaihin kulttuurimaisema-alueisiin. Lähimpänä Riitamaan kaava-aluetta sijaitsevat maakunnallisesti arvokkaat Alarannan kulttuurimaisema-alue ja Hautajoen kulttuurimaisema-alue. Pyhäjokivarressa hankealueen itä- ja kaakkoispuolella sijaitsee useita maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita mm. Venetpalon kulttuurimaisema, Haapapuron kulttuurimaisema ja Jokikylä-Ruhkaperän jokimaisemat. Näillä maisema-alueilla sijaitsee lisäksi maakunnallisesti merkittäviä rakennettuja kulttuuriympäristöjä (MRKY). Riitamaan tuulivoimahankkeen vaikutukset näihin maisema-alueisiin ja kulttuuriperintökohteisiin on arvioitava huolellisesti ja esitettävä lievennystoimenpiteitä. Lisäksi tuulivoimalat tulevat näkymään selkeästi mm. hankealueen ympärillä sijaitseviin kyliin ja järvien ja jokien rannoille. Hankkeen vaikutusten arvioinnissa on huomioitava vaikutukset ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.</p>	<p>Hankealueen ympäristössä olevat maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja rakennetut kulttuuriympäristöt on tunnistettu kattavasti YVA-ohjelmassa. Vaikutusten arvioinnissa tullaan tarkastelemaan tuulivoimahankkeesta aiheutuvia muutoksia ja muutosten merkittävyyttä.</p> <p>Arviointiselostuksessa esitetään toimenpiteitä maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien haitallisten vaikutusten lieventämiseksi.</p>

Lausunnon esittäjä	Lausunto kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
	<p>Riitamaan kaava-alueen läheisyydessä sijaitsee kaksi maakuntakaavassa osoitettua luonnonsuojelualuetta (Nurmesjärvi ja Latvakangas), jotka kuuluvat myös Natura-verkoston. Hankkeen vaikutukset on arvioitava huolellisesti näihin alueisiin.</p> <p>Hankealueen läheisyydessä sijaitsee kaksi maakuntakaavassa osoitettua luonnonsuojelualuetta (Nurmesjärvi ja Latvakangas), jotka kuuluvat myös Natura-verkoston (SPA/SCI). Etenkin Nurmesjärven luonnonsuojelualueeseen tulee todennäköisesti kohdistumaan merkittäviä vaikutuksia sähkönsiirrosta sekä hankkeiden yhteisvaikutuksista. Hankkeen vaikutukset on arvioitava huolellisesti näihin alueisiin.</p> <p>Tämän lausunnon valmisteluun Pohjois-Pohjanmaan liitosta ovat osallistuneet kaavoituspäällikkö Mari Kuukasjärvi, paikkatietoasiantuntija Sari Pulkka ja ympäristöpäällikkö Erika Kylmänen.</p>	<p>Läheiset luonnonsuojelualueet otetaan huomioon kaikessa suunnittelussa. Vaikutukset luonnonsuojelualueisiin arvioidaan kattavasti YVA-menettelyssä.</p>
L08 Haapaveden kaupunki, 14.11.2022	Kaupunginhallituksella ei ole huomautettavaa lausuntopyyntöön.	Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.
L09 Suomen Erillisverkot Oy, 23.12.2022	Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verkko-operaattoripalvelut liiketoimintaan.	Palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.

## Mielipiteet

Mielipiteen esittäjä	Mielipide kokonaisuudessaan	OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen
M01 Yksityishenkilö (2 henkilöä), 16.11.2022	<p>Vastustamme suunniteltua Riitamaan tuulivoimaosayleiskaavaa johtuen siitä, että alue on kaavoitettu liian lähelle asuinkiinteistöämme, ja nyt jo olemassa olevia rakennettuja tuulivoimalapuistoja on asuinkiinteistöämme läheisyydessä.</p> <p>Suunnitellut lähimmät alueelle tulevat tuulivoimalat on suunniteltu rakennettavaksi n. 1 km päähän asuinkiinteistöstämme, joka aiheuttaa maisema- ja meluhaittoja sekä turmelee</p>	<p>Etäisyys on tarkistettu. Etäisyys asuinkiinteistöstä lähimpään tuulivoimalaan on noin 2,2 km.</p>



Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

<b>Mielipiteen esittäjä</b>	<b>Mielipide kokonaisuudessaan</b>	<b>OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen</b>
	<p>lähellä olevan luonnon ja asuin ympäristön.</p> <p>Olemme valinneet asuinpaikkamme 12 vuotta sitten sen mukaan, että haluamme asua rauhallisessa maaseutuympäristössä ja puhtaan luonnon lähellä. Rakentaneet talon sekä muuttaneet toisesta maakunnasta nimenomaan sen takia, että asuin ympäristömme on maaseudulla, pienessä kyläyhteisössä ja puhtaan luonnon keskellä rauhallisessa ympäristössä.</p> <p>Suunnitellun tuulivoimalapuiston rakentaminen tekee meidän näkökulmasta katsottuna asuin ympäristöstämme asuinkelvottomaksi ja alentaa huomattavasti asuinkiinteistömme arvoa ja joudumme jättämään kotimme ja muuttamaan muualle.</p> <p>Asuinkiinteistömme arvon aleneminen aiheuttaa meille suuret taloudelliset tappiot ja ahdingon taloudellisesti. Sen lisäksi, että asuin ympäristömme tuhoutuu, niin myös ne ainoat lähialueen virkistys- ja harrastusmahdollisuudet mitä luonnossa liikkuminen on tähän mennessä antanut, häviää tuulivoimaloiden rakentaminen aikana ja sen jälkeen, kun tuulivoimalat ovat toiminnassa.</p> <p>Riitamaan tuulivoimalapuiston rakentamisella on negatiivinen vaikutus koko Kuusaan kyläyhteisöön. Kuusaan kylän ympärillä on jo tälläkin hetkellä kaksi rakennettua tuulivoimalapuistoa, jotka aiheuttavat melu- ja maisemahaittoja meidän ja koko Kuusaan kylän asukkaiden asuin ympäristöön.</p> <p>Mielestämme tuulivoimalapuistojen suunnittelussa pitää ottaa huomioon koko alueen rakentamiskokonaisuus ja jo olemassa olevien tuulivoimalapuistojen sijainti, eikä vain huomioida kuntarajoja. On kohtuutonta, että Kuusaan kylä jää suurien tuulivoimalapuistojen ympäröimäksi joka suunnasta ja</p>	<p>Hankkeen suunnittelussa otetaan huomioon lähiseudun muut tuulivoimahankkeet ja niiden mahdolliset yhteisvaikutukset kuntarajoista riippumatta.</p>

Sitowise Oy, Timo Huhtinen

19.10.2023

<b>Mielipiteen esittäjä</b>	<b>Mielipide kokonaisuudessaan</b>	<b>OAS:n muutostarve ja palautteen muu huomioiminen</b>
	asuinympäristön muutokset ja haittavaikutukset ovat kohtuuttomia kylän asukkaille.	
M02 Infinergies Finland Oy, 24.11.2022	<p>Myrsky Energia Oy suunnittelee tuulivoimapuistoa Kärsämäen Riitamaan alueelle, ja hankkeen sähkönsiirto on suunniteltu kulkevan länsisuuntaisesti Haapajärven Pysäysperän sähköasemalle.</p> <p>Infinergies Finland Oy suunnittelee Haapajärven Korteperän alueelle tuulivoimapuistoa. Haapajärven kaupunki on päättänyt käynnistää hankkeen kaavoituksen 10.8.2022.</p> <p>Riitamaan tuulivoimahankkeeseen suunniteltu sähkönsiirtolinja kulkee Haapajärven Korteperän hankealueen läpi. Infinergies Finland Oy pyytää huomioimaan jatkosuunnittelussa Korteperän hankealueen suunnitelmat, eritoten turvaetäisyydet tuulivoimaloihin.</p> <p>Pyydämme myös huomioimaan riittävät turvaetäisyydet sähkönsiirtolinjan eteläpuolella sijaitsevaan Pyhäjärven Kokkopetäikön tuulivoimahankkeeseen.</p> <p>Toimitamme pyydettäessä mielellämme Korteperän ja Kokkopetäikön hankkeita koskevia paikkatietoaineistoja Riitamaan hanketoimijalle.</p>	<p>Otamme palautteen huomioon hankkeen jatkosuunnittelussa, mutta palautteen johdosta OAS-aineistoa ei ole tarpeen muuttaa tai täydentää.</p> <p>Sitowise on yhteydessä Infinergies Finlandiin Korteperän ja Kokkopetäikön hankkeiden paikkatiedoista.</p>